

2018

M.A.

Part-II Examination

SANSKRIT

PAPER—VIII

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

First half - 60 Marks

1. संस्कृतकाव्यतत्त्वसमीक्षायाम् अलंकारवादिनां मतमालोच्यताम्। 12

अथवा

संस्कृतकाव्यस्य आत्मनिरूपणे ध्वनिविरोधिमतम् पूर्वपक्षोल्लेखपुरःसरम्
आलोच्यताम्। 12

2. अरिष्टलमहोदयस्य मते किं नाम काव्यिक-सत्यत्वम् ? किं च ऐतिहासिकसत्यत्वम्। उभयोर्मध्ये कस्य ग्रहणयोग्यतास्ति विचार्यताम्।

12

अथवा

किं नाम द्राजेडि इति ? किं च महाकाव्यम् ? द्राजेडि इत्यस्य महाकाव्येन सह को भेदः ? यथामति विलिख्यताम्।

12

3. (क) 'साहित्ये मा येमन करिया काँदे वास्तवेर मा तेमन करिया काँदे ना' - व्याख्यायताम्।

6

अथवा

(ख) रवीन्द्रनाथस्य मते किं नाम सौन्दर्यतत्त्वं किं च सत्यत्वम्।

4. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं विधेयम् -

12×2

(क) अव्याप्त्यतिव्याप्त्यादिदोषान् प्रदर्श्य प्राचीनमतरवण्डनपूर्वकं काव्यस्वरूपं रसगङ्गाधरकृदनुसारम् आलोच्यताम्।

(ख) जगन्नाथमते काव्यस्य कति भेदाः ? के च ते ? तेषु द्वयं सोदाहरणं निरूप्यताम्।

(ग) पण्डितराजेन काव्यनिर्मितेः प्रयोजन -
रूपेण यानि प्रतिपादितानि तानि विव्रियन्ताम्।

5. आधोलिखितासु पङ्क्तिरेका व्याख्येया -

6

(क) सा च काव्यघटनानुकुलशब्दार्थोपस्मिनिः।

(ख) तद्गतञ्च प्रतिभात्वं काव्य-कारणताव -

च्छेदकतया सिद्धो जाति-विशेष उपाधिरूपं वाखण्डम्।

Second Half - 40 Marks

1. कुन्तकोक्तदिशा काव्यस्वरूपमालोच्यताम्।

14

अथवा

साहित्यस्वरूपविषये कुन्तकाचार्यस्य मतं

सोदाहरणमुपस्थाप्यताम्।

2. संस्कृतभाषया नागरीलिप्या च एका व्याख्येया -

6

(क) चतुर्वर्गफलास्वादमप्यतिक्रम्य तद्विदाम्।

काव्यामृतरसेनान्तश्चमत्कारो वितन्यते॥

अथवा

(ख) शरीरं चेदलङ्कारः किमलङ्कुरुतेऽपरम्।

आत्मैव नात्मनः स्कन्धं क्वचिदप्यधिरोहति॥

3. राजशेखरसम्मतं काव्यस्य कारणं प्रतिपाद्यताम्। 14

अथवा

कस्तावत् काव्यपाकस्यार्थः ? राजशेखरमतमनुसृत्य काव्यपाकमालोचय।

4. यथेच्छमेकस्याः पंक्तेराशयः स्पष्टीक्रियताम् — 6

(क) 'सा च द्विधा कारयित्री भावयित्री च'।

(ख) त्रिधा च सा स्मृतिः मतिः प्रज्ञेति।